

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. An missio invisibilis fiat solùm secundum dona gratiæ
sanctificantis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

attenditur præcipue secundum illa dona quæ ad intellectum pertinent, ut donum intellectus, scientiæ, sapientiæ, & consilij: missio verò Spiritus Sancti, per amorem procedentis, ordinatur potissimum ad communicanda alia dona, quæ ad voluntatem spectant, ut donum fortitudinis, pietatis, & timoris. Ita Divus Thomas in primo ad Annibald. dist. 1. 5. quæst. unica art. 5. *Quædam, inquit, habent similitudinem cum proprio Filij, in quantum procedit ut Verbum, sicut illa quæ pertinent ad cognitionem, ut donum sapientiæ & scientiæ; & in huiusmodi donis dicitur mitti Filius. Quædam verò dona habent similitudinem cum proprio Spiritus Sancti, qui procedit ut amor, sicut illa quæ pertinent ad affectum, ut charitas; & in huiusmodi donis dicitur proprie mitti Spiritus Sanctus, quamvis omnia dona, ex hoc ipso quod dona sunt, ad Spiritum Sanctum pertineant, qui est primum donum. Et hic art. 5. ad 3. sic ait: Haec dua missiones communicant in radice gratiæ, sed distinguuntur in effectibus gratiæ, qui sunt illuminatio intellectus, & inflammatio affectus.*

ARTICULUS II.

An missio invisibilis fiat solum secundum dona gratiæ sanctificantis?

13. **M**issio divinarum personarum, ex parte effectuum temporalium quos connotat, invisibilem & invisibilem dividi solet. Missio visibilis est illa, quæ fit in aliquo effectu sensibilibiter apparente, & representante personam missam: sive creatura illa visibilis in unitatem personæ assumatur, ut in Incarnatione factum est: sive in illa solum ut in signo sanctificationis, quam facit persona missa, manifestetur; ut quando Spiritus Sanctus in specie ignis super Apostolos in die Pentecostes apparuit. Missio autem invisibilis est illa quæ fit in aliquo effectu spiritali & invisibili, qualis est illa quæ fit in justificatione peccatoris per donum gratiæ invisibilis; de qua Job cap. 9. dicitur: *Si venerit ad me, non videbo eum; si abierit, non intelligam.* In missione visibili mittitur una persona, & manifestatur sine alia: in invisibili verò nunquam una sola persona mittitur, sed dua procedentes; & Pater, licet non mittatur, venit tamen & communicat se cum aliis ipsi animæ, secundum illud Christi Joan. 14. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Denique missio visibilis fieri potest per quamlibet rem sensibilem, ordinis etiam naturalis; potest enim Deus assumere ad unionem hypostaticam quamlibet naturam creatam, & uti quolibet signo sensibili ad suam præsentiam in creatura rationali manifestandam: missio verò invisibilis non fit nisi ratione alicujus doni supernaturalis, in anima producti. Porro quia inter dona supernaturalia, quædam cum gratia sanctificante connexa sunt, ut charitas; alia verò cum ea connexionem non habent, sicut fides informis, spes, gratiæ gratis data, & auxilia ad justificationem remotè disponentia; inquirunt Theologi, an missio invisibilis fiat solum secundum dona primi generis?

14. Partem negativam tenent quidam, relati à Suare libro 12. de Trinitate. capite 5. quos se-

A quatus est Arriaga disput. 55. sect. 4. disto. ubi ait posse absolute dici missionem invisibilem, etiam si non fiat per dona gratiæ sanctificantis, sed per alia dona supernaturalia; ut sunt inspirationes, auxilia, & habitus supernaturales à charitate distincti. Sententia tamen affirmativa communis est apud Theologos, eamque expressè docet Angelicus Doctor in 1. dist. 14. quæst. 2. art. 2. & hic artic. 3. Unde fit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur: Missionem invisibilem divinarum personarum, non dici nisi ratione gratiæ & charitatis.

Probatur primò ratione Divi Thomæ hic art. 3. Missio invisibilis divinarum personarum non fit nisi cum novo & invisibili modo existendi in anima rationali: Atqui nec per solam fidem, nec per spem, nec per gratias gratis datas, sed per solam charitatem & gratiam justificantem, Deus speciali & novo modo in anima rationali existit: Ergo missio invisibilis divinarum personarum, non fit nisi ratione gratiæ & charitatis. Major patet ex definitione missionis supra exposita. Minor verò probatur: Nam ut ibidem docet Divus Thomas, modus ille specialis quo Deus existit in anima, consistit in eo quod illi præsens est, ut cognitio in cognoscente, & amatum in amante (cognitione scilicet & amore procedentibus ex perfectissima amicitia, ut articulo sequenti declarabimus) Sed Deus non est præsens hoc modo animæ rationali, nisi per gratiam & charitatem, per quam solum fit perfecta hominis cum Deo amicitia, ut docet idem Angelicus Præceptor 2. quæst. 2. art. 1. Ergo &c.

Confirmatur primò: Cum fide, spe, ceterisque donis gratuitis stare potest peccati reatus. Sed specialis illa Dei præsentia cum peccato incompossibilis est; ut enim dicitur Proverb. 17. *Longè est Dominus ab impijs:* Ergo specialis Dei præsentia non habetur per fidem, aut spem, vel alia dona gratuita, sed solum per gratiam & charitatem.

Confirmatur secundò: Spiritus Sanctus ad creaturam rationale mittitur, ut in ea licet in templo suo inhabitet; juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 6. *Nescitis quia templum Dei estis vos, & Spiritus Sanctus habitat in vobis:* At nemo Dei templum efficitur, nisi per gratiam & charitatem: Ergo secundum hoc tantum donum missio invisibilis Spiritus Sancti attenditur. Unde Augustinus libro 3. de Trinitate cap. 4. *Spiritus Sanctus procedit temporaliter ad sanctificandam creaturam.* Ex quibus verbis Angelicus Doctor hic art. 3. in argumento sed contra, sic concludit: *Cum sanctificatio creatura non fit nisi per gratiam gratam facientem, sequitur quod missio divine persona non fit nisi per gratiam gratam facientem.*

Confirmatur tertio: Per invisibilem divinarum personarum missionem, Deus est in homine, & homo in Deo; unde, ut supra annotavimus, per illam fit in nobis imago quædam mirabilis illius circumfessionis, per quam una persona divina residet in alia; propter quod Cant. 4.

divinae illae emissiones Paradisus appellantur: Sed Deus non est in homine, nec homo in Deo, nisi per charitatem, ut patet ex illo 1. Joan. 4. *Qui charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo*: Ergo idem quod prius. Adde quod in missione invisibili nobis datur persona divina, ut docet Divus Thomas hic ubique perfruatur, ut docet Divus Thomas hic ubique potestatem fruendi personam dicitur. Sed habere potestatem fruendi personam dicitur. Sed habere potestatem fruendi personam dicitur. Sed habere potestatem fruendi personam dicitur. Sed habere potestatem fruendi personam dicitur.

Præterea, ut idem S. Doctor discursu loco citato ex sententiis, missiones divinarum personarum ad hoc præcipue ordinantur, ut reducant creaturam rationalem in Deum, ut in finem ultimum, à quo per peccatum avertitur & recedit: sed regressus creaturæ rationalis in Deum, ut in finem ultimum, non fit nisi per gratiam & charitatem, quæ hominem Deo ut ultimo fini conjungit. Ergo missio invisibilis divinarum personarum fit solum ratione gratiæ & charitatis.

§. II.

Solvantur obiectiones.

Objicies primo: In Incarnatione fit quædam specialis missio Verbi Divini ad humanitatem assumptam, & Spiritus Sancti ad B. Virgine. juxta illud Lucæ 1. *Spiritus Sanctus superveniet in te*: Sed duplex hæc missio non fit secundum dona gratiæ sanctificantis, aut saltem ab illis essentialiter non dependet; posset enim fieri Incarnatio sine ullo dono gratiæ collato naturæ assumptæ, ut si Deus assumeret naturam irrationalem, quæ donorum gratiæ incapax est, vel naturam rationalem omnibus donis gratiæ spoliata, aut si ex matre peccatrice nasceretur: Ergo divinarum personarum missio à gratiæ sanctificantis & donis illius non dependet.

Confirmatur: In Eucharistia, factâ consecratione, fit missio personæ Filii, si quidem ibi existit de novo corpus Christi, ex vi conversionis, & persona Verbi per concomitantiam: Sed hæc missio non est secundum infusionem gratiæ sanctificantis in animam; tum quia ibi non est anima quæ sanctificetur, sed solum substantia panis, quæ convertitur in corpus Christi, & accidentia quæ remaneant; tum etiam, quia ut ait D. Thomas hic art. 6 ad 4. gratia non est in Sacramento ut in subiecto, sed ut in instrumento: Ergo idem quod prius.

Confirmatur amplius: Si quis justificaretur per missionem beatificam, sine habitu gratiæ haberet rationem invisibilem Spiritus Sancti factam ad se, quæ speciali modo esset in anima per justificationem & beatitudinem: Ergo sine donis gratiæ sanctificantis fieri potest invisibilis missio divinarum personarum.

Ad objectionem respondeo primo, missionem Verbi Divini, quæ fit in Incarnatione, non esse invisibilem, de qua solum hic agimus, sed visibilem, ratione naturæ assumptæ. Secundo dico, in Incarnatione communicari naturam assumptam gratiam unionis, quæ per se, & modo sanctificantem, quæ gratia habitualis, totâque ejus per-

Afectionem & sanctitatem eminentissimam modo continet; unde etiam si natura rationalis à Verbo assumpta, omni dono accidentali careret, per ipsam tamen substantialem personam sanctitatem perfectissimam modo sanctificaretur. Si autem Verbum naturam irrationalem, & donorum gratiæ incapax assumeret, non esset tunc vere & proprie missio, sed solum physica communicatio sui. Licet enim missio non consistat in morali egressione ab alio, per imperium, aut suasionem; requirit tamen ut is qui mittitur, modo intellectuali, & ut persona, exeat, & procedat ad illum cui mittitur: in illo autem casu Verbum Divinum modo intellectuali ad illam naturam non procederet, nec illi in ratione personæ, sed solum in ratione suppositi, unitetur. Vel etiam dici potest quod illa assumptio naturæ irrationalis esset missio; quia licet non sanctificaret illam naturam, sed quod sanctitatis incapax sit, esset tamen de se illa actio ordinabilis ad sanctificandum alios; quod sufficit ad rationem missionis, ut patet in apparitione Spiritus Sancti in linguâ igneis, quæ fuit vera missio, quia ordinabatur ad sanctificandum Apostolos.

Ad illud quod de B. Virgine subiungitur, dicendum est, Spiritum Sanctum ad illam supervenisse, quando concepit Dei Filium, quia tunc novum augmentum gratiæ recepit: missio autem Spiritus Sancti non solum fit quando primo infunditur gratia, sed etiam quando novum ejus augmentum acquiritur, ut patebit ex infra dicendis. Si autem de potentia absoluta esset divina maternitas sine sanctitate, tunc non superveniret in eam mater Spiritus Sanctus, per modum missionis simpliciter, quia non habitaret in ea; sed esset solum missio secundum quid, quatenus Spiritus Sanctus efficere tale donum maternitatis simul cum aliis personis divinis. Sicut etiam fit quædam missio impropria & secundum quid, cum fides informis, vel auxilia ad gratiam remotè disponentia infunduntur.

Ad primam confirmationem responderetur, quod de Sacramento Eucharistiæ possumus loqui, vel quoad assumptionem, vel quoad consecrationem. Si loquamur de assumptione, nulla est difficultas, quia in illa datur infusio, vel augmentum gratiæ; si verò de existentia corporis Christi in Sacramento, quæ fit per conversionem panis in ipsum, fiat sermo, duplex adhiberi potest solutio. Prima est, quod illa non est missio specialis personæ filii ad sacramentum: sed est missio ipsius Christi ut hominis, seu corporis ejus, ut ibi existat. Secunda est, dato quod illa conversio & transubstantiatio sit missio personæ, pertinet tamen ad missionem visibilem reductivè, quatenus corpus Christi hic existit sub speciebus Sacramentalibus, quæ visibiles & sensibiles sunt.

Ad secundam confirmationem dicendum est, quod ille qui justificaretur per visionem beatificam, sine habitu gratiæ, haberet gratiam sanctificantem eminenter, aut æquivalenter; quia haberet consummationem gratiæ, sufficientem ad remissionem peccatorum, & actus connaturaliter & de se gratiam in subiecto exigentes: ad invisibilem autem Spiritus Sancti missionem, sufficit quod infundantur dona gratiæ sanctificantis, vel formaliter, vel æquivalenter. Unde, ut supra dicebamus, etsi Verbum assumeret humanitatem, gratiam habituali spoliata, fieret nihilominus ad illam specialis Spiritus Sancti missio: quia hypostatice æquivaleret gratiæ

gratia sanctificanti, & totam ejus sanctitatem A in templo, ut docet Augustinus Epist. 57. ubi ait illi ad templum Dei non pertinent, qui cognoscunt Deum, non sicut Deum glorificant.

Objicies secundò : Personæ divinæ habent
27 specialem præsentiam in creatura rationali, independentem à gratia & charitate : Ergo missio invisibilis illarum fit non solum per gratiam & charitatem, sed etiam per alia dona ab illis separabilia. Consequentia patet ex supra dictis, Antecedens probatur, Spiritus Sanctus fit speciali modo præsens animæ, cum per auxilium gratiæ illam movet ad actum attritionis supernaturalis, quam donum Dei esse, & Spiritus Sancti impulsam, docet Sacrosancta Synodus Tridentina
B sel. 4. cap. 4. Item Summo Pontifici, vel Concilio generali, res fidei definitivas, datur specialis quædam Spiritus Sancti assistentia & præsentia, ne in hujusmodi definitionibus errare possint, ut docetur in Tractatu de fide ; & tamen tunc non fit nova gratiæ & charitatis infusio. Denique per fidem, & per dilectionem Dei naturalem, Deus fit præsens animæ, ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante : Sed hanc solum præsentiam habent personæ divinæ in anima per missionem invisibilem, ut docet D. Thomas hic art. 3. Ergo independentem à gratia & charitate personæ divinæ specialem præsentiam, & existentiam habent in nobis.

28 Respondeo quod licet personæ divinæ, independentem à gratia & charitate, specialem quandam præsentiam in creatura rationali habere possint, non tamen illam, quæ ad veram & propriè dictam missionem requiritur. Nam vera & propriè dicta missio requirit præsentiam specialem, quæ fit per modum mansionis & inhabitationis in anima, ut patet ex illo Joan. 14. Si quis diligit me, diligitur à Patre meo, & ad eum venimus, & mansionem apud eum faciemus : hæc autem præsentia & inhabitatio non fit nisi per gratiam sanctificantem ; per auxilium enim quò Spiritus Sanctus animam ad actum attritionis movet, nondum illum inhabitat, sed tantum ad ostium cordis pulsatur, juxta illud Apocal. 3. Ecce sto ad ostium, & pulso : unde Tridentinum loco citato loquens de contritione illa imperfecta, quæ attritio appellatur, dicit illum esse Spiritus Sancti impulsam, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis. Idem dicendum est de speciali illa Spiritus Sancti assistentia, quæ datur Summo Pontifici, aut Concilio generali, ad res fidei definiendas ; per illam enim Spiritus Sanctus non inhabitat animam, sed tantum intellectum movet, instruit, ac dirigit, ne in veritatis cognitione aberrerit : unde talis præsentia specialem missionem non requirit, sed pertinet ad generalem Dei præsentiam, quæ Deus est in rebus per operationem.

Cum autem aliquis fidei informis & dilectionis naturalis actus elicit, habet quidem Deum præsentem in anima, ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante, sed non cognitione & amore ex perfecta amicitia procedentibus, de quibus solum in præsentiloquitur D. Thomas, dum docet per missionem invisibilem, Deum fieri præsentem animæ, ut cognitum in cognoscente, & amatum in amante, ut infra patebit. Adde quod, ad veram & propriè dictam missionem, requiritur quòd Deus in anima tanquam in templo suo inhabitet, ut patet ex supra dictis : per fidem autem informem, aut dilectionem naturalem, Deus non habitat in anima tanquam

§. III.

Corollarium notatu dignum.

EX dictis colliges, triplicem dari in homine invisibilem divinarum personarum missionem. Prima fit in Baptismo, vel in prima peccatoris justificatione : tunc enim personæ divinæ incipiunt speciali modo præsentem esse in anima, per gratiam mundata & sanctificata, & in ea ut in templo suo habitare.

Secunda fit quando homo justificatus novum gratiæ augmentum acquirit, seu cum de novo proficit in gratia ; sive intensive, perfectiores actus charitatis eliciendo ; sive extensive, dum ad novum aliquod munus aut statum excellentem assumitur, puta cum in Sacerdotem vel Episcopum consecratur, vel cum omnino renuntiat, & religiosus efficitur, ut docet D. Thomas hic art. 6, ad 2. tunc enim Deus in illo, tanquam in templo suo, modo aliquo specialissimo incipit habitare, ut eleganter declarat D. Bernardus Serm. 6. de Dedicacione, in quo fratres suos alloquens, sic ait : *Domestica nobis celebrata ; dedicatio domus nostra ; magis autem domestica vestra ipsorum dedicatio : vestra si quidem illa aspersio, vestra illa benedictio, vestra consecratio fuit, quæ per manus Sacerdotum celebrata Pontificum, etiam hodie ammirari potest reditu votivè laudibus ad memoriam revocatur.*

Tertia denique missio est illa quæ fit in Beatitudine in ipso beatitudinis principio, in quo Deus incipit esse novo modo in anima, per unionem essentia suæ, in ratione speciei intelligibilis, tum etiam post beatitudinem adeptam, per variâ charismata & dona gratiæ, seu novas revelationes quam accipit Beatus extra verbum, in quibus etiam communicatur Deus novo modo, secundum manifestationem aliquorum effectuum, qui ad ipsum statum beatitudinis ordinantur, ut etiam docet D. Thomas hic art. 6. in responsi. ad 3. ubi ait : *Ad Beatitudinis factam missionem invisibilem, in ipso principio beatitudinis. Postmodum autem ad eos fit missio invisibilis, non secundum mansionem gratiæ, sed secundum quod aliqua mysteria eis revelantur de novo.*

ARTICULUS III.

Virum in missione invisibili, personæ divinæ, ratione gratiæ, fiant specialiter, etiam secundum substantiam suam, præsens in anima justæ

§. I.

Quibusdam præmissis conclusio affirmativa statuitur.

Supponimus ut certum, quod cum mittitur personæ divinæ, non solum dona creata gratiæ, sed etiam ipsæ personæ divinæ & increata nobis dantur, ut expressè docent Magister sententiarum in I. distinctione 14. & D. Thomas ibidem ; Ratioque id suadet. Tum quia Scriptura dicit Spiritum Sanctum esse in nobis ut in templo suo ; quod de donis gratiæ non potest verificari, ut pote cum templum non consecratur